

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA
KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO
MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 28. avgust 2009

SPLOŠNA MATURA

1A**A)**

Mai műsorunkban a Hol élnek legtovább az emberek? kérdést járjuk körbe.

Ha hosszú életet szeretne fiának, költözzön az Adriai-tenger mellett egy dombon fekvő kis köztársaságba: San Marinóba. Ha történetesen lánya van, a legmegfelelőbb lakhely a szintén törpe Monaco vagy a távoli Japán. Az említett országok állnak az élen ugyanis a születéskor várható átlagos élettartam tekintetében, azaz egy ma született csecsemő ezekben az országokban élne a legtovább a világon, ha nem változnának időközben az egészségügyi mutatók. Az évente megjelenő statisztikát múlt héten hozta nyilvánosságra az Egészségügyi Világszervezet. Az adatokból kiderült, hogy San Marinóban a férfiak születéskor várható átlagos élettartama 80 év, míg a Monacóban, illetve Japánban élő hölgyek átlagos várható élettartama 86 év.

Sajnos nem meglepetés, hogy a világon Afrikában a legalacsonyabb a születéskor várható élettartam mind a nők, mind a férfiak körében. A kontinens nyugati partján fekvő Sierra Leone férfi lakosságának átlagos várható élettartama mindössze 37 év; ezzel megegyezik az Afrika déli részén található Sváziföld női lakosságának várható élethossza. A fekete kontinens fejlettebb országai közé sorolt Dél-Afrikában a várható élethossz férfiaknál 50, nőknél 52 év.

Az Amerikai Egyesült Államok szintén az élmezőnyben foglal helyet a születéskor várható átlagos élettartam terén, de sem a nők, sem a férfiak körében nem áll az első helyen: az amerikai férfiak átlagosan 75 évig, a nők pedig átlagosan 80 évig élnek.

Magyarországon a ma született fiúk a Központi Statisztikai Hivatal szerint 68,56, a lányok 76,93 évre számíthatnak – tehát hazánk az erős középmezőnyben tanyázik. A környező országok nagyjából jobban állnak: Ausztriában a férfiak várható életkora 77 év, a nőké 82 év, Szlovákiában 70 évre számíthatnak a férfiak, a nők 78-ra, míg Szlovéniában a férfiak átlagosan 74, a nők átlagosan 81 évet élnek.

1.	I	1
2.	I	1
3.	H	1
4.	H	1
5.	I	1
6.	H	1
7.	I	1
8.	H	1

Mindegyik helyes válasz 1 pont.

(8 pont)

B)

K: Elnézést. Lenne olyan kedves, megmondaná, hol találom a paradicsom kódszámát?

H: Hát, magam se tudom, hol lehetne megnézni, talán leesett a helyéről. Ön magyarországi, ugye? Kérdezzük meg valamelyik eladót, többségük beszél magyarul.

K: Igen, én is ezt tapasztalom, jó látni, hogy ilyen módon is a vásárlók kedvében járnak. A legnagyobb bevásárlóturizmus idején Lentiben bármelyik üzletbe is léptem, folyamatosan szlovénül fogadtak az eladók. Ez néha bosszantott, de most a saját bőrömmön tapasztalom, mennyire jóleső érzés, hogy az eladó a vásárló kedvét lesi. A férjemmel ugyanis legalább havonta egyszer átjövünk a szomszédos Rédicről ide vásárolni, mivel most Önöknél olcsóbb az élelmiszer, mint nálunk.

H: Pedig nemrég még fordított volt a helyzet, a fél Szlovénia Magyarországon, pontosabban Lentiben vásárolt. Bár most nálunk is nagyon drágul minden. Úgy tűnik, nem sok jót hozott nekünk az euró. Felment a tej és a kenyér ára, várható a hús drágulása, és bizonyára sok más terméknek is felmegy az ára.

K: Mi lehet ennek az oka? Miért emelkedik az alapvető élelmiszerek ára? A termelői költségek nagyobbak, vagy a kereskedők szeretnék minél nagyobb nyereséget? Netán a feldolgozóipar költségei lettek nagyobbak?

H: Sajnos nem tudni. Mindegyik a másikra hárítja a felelősséget. A termelők azt állítják, ők áron alul adják el a termést, a feldolgozóipar álláspontja, hogy az ő áraik változatlanok. Valószínűleg a kereskedők emelték a haszonkulcsot, mert nagyobb nyereséget akarnak. Ők azonban tagadják ezt.

K: Nálunk is hasonló a helyzet. A minap néztem a tévében egy műsort, amelyben összehasonlították a közép-európai országokat ilyen tekintetben. Ausztriában, ahol a mi országainkhoz képest magasabb az életszínvonal, az alapvető élelmiszerek árai nem emelkedtek lényegesen. Kiderült, hogy náluk a kereskedők kisebb haszonkulccsal dolgoznak, a termelők és a feldolgozóipar elégedettebb a felvásárlási árakkal.

H: Persze Ausztriára nem a vad kapitalizmus jellemző, mint a mi országainkra. Nálunk most csak azt nézi az ország, a kereskedelem és mindenki, hogy hogyan tudnának az állampolgárok zsebéből a lehető legtöbbet kivenni. Ez a bankoknak is jó, hiszen egyre több kölcsönt veszünk fel, mert szeretünk jól élni.

K: Igen, biztosan mi is hibásak vagyunk, túl sokat vásárolunk. Tíz éve szinte senkinek se jutott eszébe, hogy egész télen friss zöldséget és gyümölcsöt egyen. És most mit látunk? A télire való savanyúság kiment a divatból, télen is zöld salátát, paprikát, paradicsomot eszünk.

H: Pedig ez téves felfogás, én például alig vásárolok télen paradicsomot, mert nem bízom a minőségében. A gyönyörűen hívogató termés többnyire génkezelt, az egészségre káros. Meggyőződésem, hogy mindegyik évszaknak megvannak a jellegzetes ételei, és ilyen szempontból a savanyúság is helyet kell kapjon táplálkozásunkban.

K: Bizonyára igaz, amit mond. Én azonban nem tudok ellenállni a kísértésnek. Gyakran veszek télen is paprikát, paradicsomot, pedig tudom, hogy nem megbízható minőségű.

1.	mert nem találja a paradicsom kódszámát	1
2.	az, hogy szlovénul köszöntek neki az eladók	1
3.	havonta egyszer	1
4.	az euró bevezetése óta	1
5.	a termelők, a kereskedők és a feldolgozóipar	2
<i>Három helyes válasz 2 pont, két helyes 1 pont, egy helyes 0 pont.</i>		
6.	alacsonyok	1
7.	kisebb	1
8.	kölcsönt vesznek fel	1
9.	sokat vásárolnak	1
10.	mert káros lehet az egészségre	1
11.	barátságosnak	1

Vagy ue. másképpen.

(12 pont)

1B**1. szöveg**

1.	Előremozdíthatja a civil úrutazást, segítheti a fedélzeti kutatást, népszerűsítheti a tudományokat a gyerekek körében. <i>Vagy ue. másképpen. Egy-egy elemért 1-1 pont jár.</i>	2
2.	Az útja iránti nagyfokú érdeklődés. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
3.	Csak abban, hogy este keltek fel, és reggel mentek aludni. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
4.	Azt, hogy „feltétlenül csinálja meg”, azaz utazzon el az űrbe. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
5.	Azért, mert a legtöbb szokatlan dologra van magyarázat. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
6.	Azoknak, akik már voltak az űrben. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
7.	Azért, hogy Simonyi magával vihesse őket az űrbe. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
8.	Két különböző űrhajóval utazott oda és vissza, a két űrhajó legénysége is különbözött. <i>Vagy ue. másképpen. Egy egy elemért 1-1 pont jár.</i>	2
9.	Azzal, hogy kifejlesztette a Word és Excel programot. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
10.	A Magyar Vöröskereszt által kiírt rajzpályázat nyerteseinek díjkiosztása alkalmából rendezett sajtókonferencián. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1

2. szöveg

I	1
H	1
H	1
H	1
I	1
I	1
I	1
I	1
I	1
H	1

3. szöveg**a)**

Yugo	1
Ford T-modell	1
Trabant	1
Lamborghini	1

b)

Pl.: felsorolunk néhányat az ötven legrosszabb autó közül	1
Pl.: oda tartoznak	1
Pl.: nem volt közkedvelt, nem szerették	1
Pl.: a legkiválóbb dolgozók készítették	1
<i>Vagy ue. másképpen.</i>	

(30 pont)

2A

1. Erikának, postásként/mint postás, órákor, hirdetésben, mit, munkát, egyetemen, állásra, ebből/ezzel/evvel, szüleitől, lakásról, sokba
Minden helyes válasz 1-1 pont. 12
2. B, A, B, C, D
Minden helyes válasz 1-1 pont. 5
3. autópálya, lakáshitel, világsiker
Minden helyes válasz 1-1 pont. 3
4. tárgyalás, értékes, értékel, tárgyal
Minden helyes válasz 1-1 pont. 4
5. vegyél, tanítsa meg, jöjjenek, higgyen, játsszon
Minden helyes válasz 1-1 pont. 5
6. mondta el, tetszett, vált, veszítettünk, tartózkodtunk
Minden helyes válasz 1-1 pont. 5
7. A hideg idő miatt az elmúlt napokban nem lehetett hozzálátni a kertészkedéshez.
A diákok nemcsak énekeltek, hanem táncoltak is a tegnapi búcsúesten./ .... tegnap a búcsúesten.
Az utóbbi hónapokban egyre kevesebb munkanélküli van a Muravidéken.
A mondatok szórendje más is lehet. A mondatokra egy szerkezeti hibával 2 pont, két hibával 1 pont, három vagy több hiba esetén 0 pont adható. 6
8. C, A, D, B
Minden helyes válasz 1-1 pont. 4
9. pl. A telefon a mai világban szükséglet/szükséges/elengedhetetlen.
pl. Segíts megoldani (nekem)/megoldanom ezt a nehéz problémát!
pl. Reméljük, hogy a konferencia fog hozni/hoz bizonyos eredményeket. 6

A helyes fordításért mondatonként 2-2 pont adható. A pontszám a tartalmi és nyelvi megfelelés függvényében adható meg.

(50 pont)

2B

A jelölt magánlevelet ír.

A műfaji és a tartalmi követelményeknek való megfelelés: 8 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

Nyelvezet: 9 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

Szerkezet: 3 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

(20 pont)

3

A jelölt Füst Milán *Nun* című elbeszélése alapján írt dolgozatában a szempontoknak megfelelően próbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Bemutatja a főhőst: 2 pont (*ismeret és megértés*).

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a főhőst.

1 pont: Felszínesen, illetve részben jól mutatja be a főhőst.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a főhőst.

Pl.: Ilse magányos gyerek volt. Saját korosztálya nem fogadta be különös viselkedése, furcsa szokásai miatt. Éppen ezért társakat, embereket, érzéseket, azaz szeretetet keres mind a gyerekek, mind a felnőttek körében. Külső tulajdonságai is hangsúlyozzák kívülállását: sovány volt és sápadt, sokat betegeskedett.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti szomorúságának okait: 2 pont (*alkalmazás és elemzés*).

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti szomorúságának okait.

1 pont: Felszínesen, illetve kevésbé jól ismerteti szomorúságának okait.

2 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti szomorúságának okait.

Pl.: Ilse szomorúságának fő oka az az érzése, hogy teljesen egyedül van a világban. Családi körülményei tették magányossá: édesapja és bátyja halála után az édesanya életében a munka kapta a főszerepet, nem maradt ideje a gyerekekre. Mivel úgy érezte, senki sem szereti, külön világot alakított ki magának kívül és belül (a lelkében és a környezetében), a főszerepet a játék (pl. a babák világa), a szerepjátékok (háziasszony) és a saját mese- és fantáziavilága (Nun) játszották.

Vagy más megfelelő. Legalább két ok ismertetéséért jár a pont.

Megvizsgálja a kislány boldogságkeresésének útját: 6 pont (*alkalmazás és elemzés*).

Egy-egy világ megvizsgálása 3-3 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kislány boldogságkeresését.

1 pont: Felszínesen, illetve részben jól vizsgálja meg a kislány boldogságkeresését.

2 pont: Jól, de kevésbé elmélyülten vizsgálja meg a kislány boldogságkeresését.

3 pont: Árnnyaltan, teljességre törekedve vizsgálja meg a kislány boldogságkeresését.

Pl. A kislány először a valóságban keresi a boldogságot. Próbálkozásai a gyerekek könyörtelen világában nem járnak sikerrel, pl.: osztálytársai kinevetik, gúnyt űznek szokásaiból, még az apróbb tettelegességtől sem riadnak vissza stb. A tanítónőhöz való közeledése is csak „pillanatnyi” boldogságot hoz, édesanyjához fűződő kapcsolata sem oldja meg problémáit.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl. Ezért saját világot teremt magának: ez a másik világ, az álmoké, a fantáziáé. Magában és magával játszik, kiságyának faragott figuráját megeleveníti: Nunnak nevezi, meghalt testvérét juttatja eszébe, ő lesz a mindene, a boldogsága, hozzá menekül minden kedd éjszaka, vele beszél meg problémáit, tőle kér tanácsot, elgondolkodik „intelmein”, de – mint az igazi gyerek – ki is sajátítja magának. A felnőttek körében lel inkább társakra; a kiságy visszaszerzéséért, az álmovilág fenntartásáért mindent megtesz. Az ágyat visszaszerelve visszatér – ha rövid időre is – a csoda, megvan az elveszettnek hitt boldogság.

Vagy ugyanez másképpen.

Kifejti véleményét az idézetről: 2 pont (*szintézis és értékelés*)

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Szerkezet: 3 pont (lásd ÉK 2007, 13. oldal)

Nyelvezet: 10 pont (lásd ÉK 2007, 13. oldal)